

ÀNGELS LONGÁN i ANTONIO GÓMEZ-BOLEA

Departament de Biologia Vegetal – Botànica, Facultat de Biologia, Universitat de Barcelona
Av. Diagonal, 645
08028 Barcelona.

agomez@ub.edu

Mots clau: alzinars, bioindicadors, Catalunya, epífits, Garrotxa, índex de continuïtat ecològica, líquens.

L'àmbit geogràfic del projecte es circumscriu a Catalunya.

Període: les prospeccions es van iniciar l'any 1995 i van finalitzar el 1998. La tesi doctoral va ser defensada l'any 2000, i es publicà l'any 2006.

Projecte promogut pel Dept. de Biologia Vegetal – Botànica, Facultat de Biologia, Universitat de Barcelona, i guardonat amb el Premi Institut d'Estudis Catalans d'Ecologia 2003 i publicat l'any 2006 per l'Institut d'Estudis Catalans

Més informació: a part de la publicació (Longán, 2006). La tesi es pot consultar a la Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona (cal concertar la visita prèviament).

Els líquens han estat utilitzats com a bioindicadors en diferents camps durant força temps. Primer com a indicadors de la qualitat de l'atmosfera i més tard, a mitjans dels anys 1970, van ser proposats com a indicadors de la continuïtat ecològica dels boscos. L'estudi del paper desenvolupat per part dels líquens en les comunitats forestals, i principalment en els boscos madurs ha estat dut a terme a Europa i Amèrica del Nord. Malgrat tot, es tracta d'un camp poc explorat, sobretot per la manca de mètodes estandarditzats en la selecció de les espècies de líquens indicadors. La majoria d'estudis sobre els líquens i la qualitat del bosc s'han fet en boscos caducifolis i aciculifolis d'Europa i Amèrica del Nord. La manca d'estudis en la regió Mediterrània feia atractiva la proposta de realitzar un estudi encaminat a contribuir al coneixement del paper dels líquens com a indicadors de la continuïtat ecològica dels boscos mediterranis.

L'estudi es va centrar en un bosc típicament mediterrani, com és l'alzinar, amb la idea d'aportar dades que fossin útils també en el cas d'altres tipus de boscos, sobretot pel que fa a qüestions metodològiques. Es van estudiar alzinars litorals i muntanyencs catalans, des de la Garrotxa fins al Montsià.

L'objectiu era obtenir una eina útil per la valoració dels boscos des del punt de vista de la qualitat ambiental. La via per

assolir aquest objectiu requereix els següents passos:

- elaboració del catàleg florístic dels líquens epífits de l'alzina als alzinars litorals i muntanyencs, indicant hàbitat, distribució, abundància, valoració de la raresa i poder indicador dels diferents tàxons
- descripció i caracterització de les estacions de mostreig dels alzinars seleccionats
- proposta d'una metodologia de treball estandarditzada, per a la valoració de l'estat de conservació dels boscos
- selecció d'una llista d'espècies indicadores, i proposta d'aplicació d'un índex líquènic de l'estat de conservació dels alzinars a Catalunya

En aquest estudi es van seleccionar unes 25 localitats amb quasi 50 estacions d'estudi. Pel que fa a la Garrotxa es van seleccionar un total de 6 estacions: 1 a Beuda i 5 a Montagut (Bestracà, Oix i Santa Bàrbara de Pruneres).

Aquest treball va ser guardonat amb el Premi Institut d'Estudis Catalans d'Ecologia 2003 i publicat l'any 2006 (Longán, A. 2006).

ÀNGELS LONGÁN

